

дити до внесення змін до тексту чинного договору. Так сторонам необхідно переконатися, що будь-яке суттєве відхилення від тексту більш раннього ліцензійного договору відображає справжній намір сторін.

По-друге, слід переконатися, що у ліцензійному договорі обумовлено можливі наслідки завершення його дії. Зокрема це стосується прав на комерційну таємницю. У тексті договору необхідно ясно зазначити, чи матиме ліцензіат право продовжити використовувати комерційну таємницю після припинення дії договору, а також чи мають відомості, що становлять комерційну таємницю, бути поверненими ліцензіару або, залежно від обставин, їх повинно знищити.

Список використаних джерел:

1. Бутнік-Сіверський О.Б. Принципи формування національної безпеки України з позиції прав інтелектуальної власності: теоретичний зріз розвитку. Теорія і практика інтелектуальної власності. № 3. 2018. С. 70–83.
2. Правовой режим договоров о конфиденциальности. URL: <http://www.miripravo.ru/forms/confidentiality/0.htm>
3. Штумпф Г Договор о передаче ноу-хау. М.: Прогресс, 1976. 376 с.
4. Мэггс П.Б., Сергеев А.П. Интеллектуальная собственность. М.: Юристъ, 2000. 400 с.
5. Wilkof N. Observations On Licensing. Sure, You Terminated The Trademark License, But What About The Trade Secrets? WIPR. 2008. V. 22. № 8. P. 25-26.

Сахацька Є.І.,
студентка гр.БЕМ-818а
Національний технічний університет «ХПІ»
Перерва П.Г.,
д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу
Національний технічний університет «ХПІ»
(м. Харків, Україна)

**ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
КРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ІННОВАЦІЙНИХ РИЗИКІВ**

У цей час, коли все у світі змінюється з великою швидкістю, важливо встигнути за всіма тенденціями. Економічний розвиток тісно пов'язаний з усіма змінами, вони прямо чи опосередковано впливають

на нього. І в цьому плані надзвичайно важливе місце займають питання національної та економічної безпеки нашої країни [1–20].

Проблеми національної економічної безпеки включають в себе різні рівні: рівень країни, рівень підприємства, рівень окремого бізнесу. Економічна безпека будь-якої країни представляє собою інтегровану систему забезпечення ефективного захисту промислового підприємства та його майна, стабільної роботи бізнес-процесів, усунення або мінімізації можливих втрат. Економічна безпека підприємства — це стан, у якому найефективніше використовуються корпоративні ресурси та забезпечується його стійке функціонування. При будь-якому розвитку постійно виникають деякі питання та проблеми. Навіть, якщо брати приклад людини. Вона виростає з дитини, котра до певного часу не розуміє що відбувається навколо та що з цим робити. З часом, ця дитина починає адаптуватися до змін зовнішнього середовища та до змін всередині її оточення.

Кожен рівень економічної безпеки характеризується рівнем економічних ризиків, які в певній мірі і характеризують її рівень. Особливе значення в забезпеченні економічної безпеки країни мають інноваційні ризики, рівень яких багато в чому визначає можливість інтелектуально-інноваційного розвитку країни. Інноваційний ризик — це ймовірні загрози інноваційній діяльності підприємства, які визначають ймовірність втрат, які виникають при вкладенні коштів (або капіталу) у виробництво та впровадження нових технологій, товарів і послуг, які, можливо, не знайдуть очікуваного попиту на ринку [3, 9, 11, 18].

Інтелектуально-інноваційні ризики поділяються на:

- операційні (пов'язані з політикою, фінансами);
- надзвичайних ситуацій (пов'язані зі стихійними лихами, антропогенними небезпеками);
- ринкові (пов'язані з конкурентоспроможністю, валютою);
- організаційні (пов'язані із страйками, втратою цінних кадрів);
- проектні (ризик замовника, інвестиційні ризики).

Неможливо повністю уникнути ризиків інноваційної діяльності, проте є можливість їх мінімізації. Одним із традиційних варіантів мінімізації інноваційного ризику є диверсифікація діяльності, що полягає в розподілі усіх наявних ресурсів і зусиль дослідників для виконання різноманітних, безпосередньо не пов'язаних один з одним інноваційних проектів, або навіть зовсім не пов'язаних ніяким чином.

Таким чином, можна зробити висновок, що інтелектуально-інноваційні ризики економічної безпеки на всіх рівнях її визначення представляють собою невід'ємну частину бізнес-діяльності, вона буквально побудована на них. Іноді вказані види ризиків можуть

породжувати нові загрози економічній безпеці державі (підприємства), інколи вони навпаки в певній мірі сприяють її розвитку, вдосконаленню.

Виходячи з цих посилок, пропонуємо визначати рівень економічної безпеки країни (регіону, галузі, підприємства, бізнесу) з урахуванням рівня інноваційного ризику. Виконання поставленої задачі пропонуємо вирішувати з використанням наступних положень.

На наш погляд, система національної економічної безпеки може бути представлена як сукупність взаємопов'язаних і взаємно зумовлених підсистем: оціночної, інструментальної, підсистеми факторів, сили та результативності впливу та суб'єктів забезпечення економічної безпеки та ін. Сутність цих пропозицій представлено на рис. 1.

Слід зазначити, що багато інтелектуально-інноваційних ризиків мають здатність ставати загрозами безпеці за певних обставин, через це можна говорити про них як про потенційні загрози, тому що певні види ризиків і є загрозами. Ризики виступають найбільш об'ємним поняттям порівняно з загрозами, і тому можна сказати, що система національної економічної безпеки є системою, що орієнтується на ризик, а це означає, що першооснова для рішень апарату управління з безпеки – виявлення, аналіз та оцінка ризиків. Неможливо завжди і всюди уникнути ризиків та ризикованих ситуацій. Уміння грамотно ризикувати – це насамперед уміння проводити кордон між виправданим та невиправданим ризиком у кожному конкретному випадку.

Одним із традиційних варіантів мінімізації інноваційного ризику є диверсифікація діяльності, що полягає в розподілі усіх наявних ресурсів і зусиль дослідників для виконання різноманітних, безпосередньо не пов'язаних один з одним інноваційних проектів, або навіть зовсім не пов'язаних ніяким чином. Якщо один із проектів виявиться збитковим, то інші, успішні, можуть покрити втрати, що виникнуть [6, 12, 19].

В якості заключного висновку відмітимо, що протягом багатьох століть існування та розвитку людство постійно перебуває під впливом будь-яких загроз (ризиків). Небезпека може бути виражена як об'єктивно існуюча можливість, яка негативно впливає на соціальний організм, де йому може бути заподіяна будь-яка шкода, завдано шкоди, яка погіршить її стан, або надасть її розвитку динаміку або параметрів, які будуть небажаними. Виходячи з вищевикладеного, зробимо висновок, що метою державної діяльності щодо забезпечення економічної і національної безпеки має бути створення можливостей для прогресивного розвитку держави та громадян у цілому. Така діяльність передбачає створення системи запобігання збитків і втрати, створення умов захисту інтересів товариств, прискорений

інноваційний розвиток на засадах ефективної інтелектуально-інноваційної діяльності підприємств реального сектору економіки.

Рис. 1. Взаємозв'язок підсистем оцінювання складових економічної безпеки з урахуванням інтелектуально-інноваційного ризику
Джерело: побудовано авторами

Література

1. Мамаєва Л.Н., Дмитриєва А.В., Лукьянова О.Н. Риски экономической безопасности предприятия // ИБР. 2019. №4 (37). С.52-55.
2. Pererva P.G., Kobieliyeva T.O., Kuchinskyi V.A., Garmash S.V., Danko, T.V. Ensuring the Sustainable Development of an Industrial Enterprise on the Principle of Compliance-Safety // Studies of Applied Economics. Spec. Iss.: Innovation in the Economy and Society of the Digital Age. 2021. Vol. 39, № 5. 11 p.

3. Товажнянский В.Л., Перерва П.Г., Кобелева Т.А. Попередження кризових явищ на підприємстві засобами санації та реструктуризації // Вісник НТУ "ХПІ": зб. наук. пр. Харків : НТУ "ХПІ", 2015. № 60 (1169). С. 78-81.
4. Гончарова Н.П., Перерва П.Г., Яковлев А.И. Маркетинг инновационного процесса. К.: ВИРА-Р, 1998. 267с.
5. Гладенко И.В. Мониторинг производственно-коммерческой деятельности промышленного предприятия / И.В.Гладенко, П.Г.Перерва, В.Л.Товажнянский, Т.А. Кобелева // Вісник НТУ «ХПІ». 2009. № 36-1. С. 12-22.
6. Pererva P. Antikrizisnyy monitoring of finansovo-ekonomicheskikh indexes of work of enterprise / P.Pererva, V.Tovazhnyanskiy, T.Kobeleva, I.Gladenko// Business Studies. Miskolc : Miskolz University Press. 2010. Volume 7. Number 2. S.171-183.
7. Tkachova, N.P, Pererva P.G., Kobieliyeva, T. O. Investigation of the role of venture companies in the early stages of the product life cycle // Науковий вісник Полісся. 2017. № 2 (10), ч.2. С. 144-149.
8. Tkachov M.M., Pererva P.G., Kobieliyeva T.O., Tkachova, N.P., Diachenko T.A. Management of relations with enterprise stakeholders based on value approach // Problems and Perspectives in Management. 2021. Vol. 19, Iss. 1. P. 24-38.
9. Kosenko O.P., Kobieliyeva T.O., Tkacheva N.P. Monitoring the commercial potential of intellectual property // Scientific bulletin of Polissia. 2017. №1, ч.2. С.140-145.
10. Kocziszky G., Kobieliyeva T.O., Pererva P.G., Veres Somosi M. Compliance program. Kharkov-Miskolc : NTU «KhPI». 2019. 689 p.
11. Перерва П.Г. Практический маркетинг. Вып. 4. Исследование рынка промышленной продукции. М.: НПО «РИМ», 1991. 96 с.
12. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. 668 p.
13. Перерва П.Г. Управління маркетингом на машинобудівному підприємстві // Навч. посібн. для інж.-техн. вузів. Харків: «Основа», 1993. 288с.
14. Перерва П.Г. Комплаенс-программа промышленного предприятия: сущность и задачи // Вісник НТУ "ХПІ". Харків : НТУ "ХПІ", 2017. № 24. С. 153-158.
15. Перерва П.Г. Практический маркетинг. Вып. 2. Маркетинг на промышленном предприятии. - М.: НПО «РИМ», 1991. - 80 с.
16. Кобелева Т.О. Методичні засади моніторингу кон'юнктури ринку асинхронних електродвигунів // Управління розвитком : зб. наук. праць – Харків : ХНЕУ. 2011. № 4 (101). С. 258-260.
17. Pererva P.G., Tkachev M.M., Kobieliyeva T.O. Evaluation of holder profits violation of their exclusive rights // Науковий вісник Полісся. 2016. № 4 (8), ч.2. С.240-246.

18. Грабченко А.И., Смолоник Р.Ф., Перерва П.Г. Основы маркетинга высоких технологий: Учебное пособие, Харьков: ХГПУ, 1999.- 242с.

19. Перерва П.Г. Самомаркетинг менеджера и бизнесмена. Ростов н/Д: Феникс, 2003. 592 с.

20. Кобелева Т.О., Марчук Л.С. Методи оцінювання ефективності реклами та її впливу на споживачів // Вісник НТУ "ХПІ": зб. наук. пр. «Технічний прогрес і ефективність виробництва». Харків : НТУ "ХПІ". 2015. № 25 (1134). С. 79-84.

Тарасенко Л.Л.,

кандидат юридичних наук, доцент,

*доцент кафедри інтелектуальної власності, інформаційного
та корпоративного права юридичного факультету,*

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
(м. Львів, Україна)*

ОБ'ЄКТИ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Авторське право потребує комплексного вдосконалення. Спеціальний закон у цій сфері – Закон України «Про авторське право і суміжні права» (далі – Закон про авторське право) залишився єдиним законом, який Україна не змінила в процесі здійснення реформи законодавства про інтелектуальну власність для адаптації вітчизняного законодавства до стандартів ЄС.

Особливо, потребують оновлення відповідні законодавчі норми щодо використання об'єктів авторського права в цифровому середовищі. Це є важливо і для забезпечення національної безпеки країни.

Загалом закон про авторське право містить обмаль спеціальних норм, які унормовують авторські відносини у цифровому середовищі. Доцільно згадати про кілька визначень базових понять, пов'язаних з Інтернетом, які містяться у ст. 1 закону, серед яких визначення веб-сайту, веб-сторінки, облікового запису, гіперпосилання та інші. У ст. 50 Закону про авторське право є згадка про Інтернет-піратство як вид порушення авторських та суміжних прав. А ст. 52-1 закону унормовує порядок припинення порушень авторського права і суміжних прав з використанням мережі Інтернет (це вітчизняний аналог загальновідомого порядку «take down notice» щодо припинення порушень ав-